

Σάββατο, 5 Ιουνίου 2004
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΘΕΜΑ Α

Α. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Quam ob rem accusatores non Asiae nomen Murenae obiecerunt, ex qua laus familiae, memoria generi, honos et gloria nomini constituta est, sed aliquod flagitium ac dedecus aut in Asia suspectum aut ex Asia deportatum. Meruisse vero stipendia in eo bello virtutis fuit; patre imperatore libentissime meruisse pietatis fuit.

.....
Cerva alba eximiae pulchritudinis Sertorio a Lusitano quodam dono data erat. Sertorius omnibus persuasit cervam, instinctam numine Dianae, conloqui secum docere, quae utilia factu essent. Si quid durius ei videbatur, quod imperandum militibus esset, a cerva sese monitum esse praedicabat. Ea cerva quodam die fugit et perisse credita est.

Μονάδες 40

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γι' αυτόν το λόγο, οι κατηγοροί δεν μέμφθηκαν τον Μουρήνα για το όνομα «Ασία», από την οποία δημιουργήθηκε έπαινος για την οικογένεια, υστεροφημία για το γένος, τιμή και δόξα για το όνομα, αλλά για κάποιο όνειδος και ντροπή, που είτε παραλήφθηκε στην Ασία είτε μεταφέρθηκε από την Ασία. Το ότι υπηρέτησε όμως στον στρατό σε αυτόν τον πόλεμο υπήρξε δείγμα ανδρείας· το ότι υπηρέτησε με πολύ μεγάλη προθυμία όταν ο πατέρας του ήταν στρατηγός υπήρξε δείγμα σεβασμού.

.....
Ένα άσπρο ελάφι εξαιρετικής ομορφιάς είχε δοθεί ως δώρο στο Σερτώριο από κάποιον Λουζιτανό. Ο Σερτώριος (τους) έπεισε όλους ότι το ελάφι, επειδή κατευθυνόταν από τη βούληση της Άρτεμης, συζητούσε μαζί του και του υποδείκνυε ποια (πράγματα) ήταν χρήσιμα να κάνει. Αν κάτι, το οποίο έπρεπε να διαταχθεί στους στρατιώτες, φαινόταν σ' αυτόν (ότι ήταν) κάπως σκληρό, διακήρυσσε ότι αυτός είχε καθοδηγηθεί από το ελάφι. Αυτό το ελάφι κάποια μέρα έφυγε και θεωρήθηκε ότι είχε πεθάνει (χαθεί).

ΘΕΜΑ Β1

α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω συνεκφορές:

quam rem: ονομαστική πληθυντικού αριθμού

aliquod dedecus: δοτική ενικού αριθμού

eo bello: αιτιατική πληθυντικού αριθμού

patre imperatore: γενική πληθυντικού αριθμού

eximia pulchritudinis: αφαιρετική ενικού αριθμού

quodam die: αιτιατική ενικού αριθμού

Μονάδες 12

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

quae res

alicui dedecori

ea bella

patrum imperatorum

eximia pulchritudine

quendam diem

β. **libentissime, utilia, durius:** να γράψετε τους αντίστοιχους τύπους των άλλων βαθμών.

Μονάδες 3

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

libenter – libentius – libentissime

utilia – utiliora – utilissima

durum – durius - durissimum

ΘΕΜΑ Β2

α. **perisse:** να γράψετε

- τα τρία πρόσωπα του πληθυντικού αριθμού της οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα
- την ονομαστική και γενική ενικού και πληθυντικού αριθμού της μετοχής ενεστώτα του ουδετέρου γένους

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Οριστική Ενεστώτα

perimus

peritis

pereunt

Οριστική Μέλλοντα

peribimus

peribitis

peribunt

Μετοχή Ενεστώτα

ΕΝΙΚΟΣ

Όνομ.: periens

Γεν.: pereuntis

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

Όνομ.: pereuntia

Γεν.: pereuntium

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

obicerunt: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα της παθητικής φωνής

constituta est: γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της ίδιας φωνής

meruisse: τον ίδιο τύπο του ενεστώτα της ίδιας φωνής

data erat: α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής

persuasit: το ίδιο πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού της ίδιας φωνής

conloqui: τον ίδιο τύπο του μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)

docere: γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα της ίδιας φωνής

factu: β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα της παθητικής φωνής

fugit: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα

credita est: απαρέμφατο μέλλοντα της ίδιας φωνής

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

obicere

constituentur

merere

demur

persuaderet

conlocuturam esse
 docuerint
 fitis
 fuge
 creditum iri

ΘΕΜΑ Β3

α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης.

Asiae: είναι ΣΤΟ

Murenae: είναι ΣΤΟ

generi: είναι ΣΤΟ

dono: είναι ΣΤΟ

factu: είναι ΣΤΟ

sese: είναι ΣΤΟ

Μονάδες 6

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Asiae: είναι γενική επεξηγηματική στο nomen

Murenae: είναι έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα obiecerunt

generi: είναι δοτική προσωπική χαριστική στο constituta est

dono: είναι δοτική του σκοπού στο data erat

factu: είναι αφαιρετική σουπίνου της αναφοράς στο utilia

sese: είναι υποκείμενο στο απαρέμφατο monitum esse (ταυτοπροσωπία – Λατινισμός του ειδικού απαρεμφάτου)

β. **quae utilia factu essent:**

- Να αναγνωρίσετε το είδος και το συντακτικό ρόλο της παραπάνω δευτερεύουσας πρότασης (μονάδες 3)
- να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων (μονάδες 4)
- να τη μετατρέψετε στον ευθύ λόγο (μονάδες 2)

Μονάδες 9

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

quae utilia factu essent: Δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση ως έμμεσο αντικείμενο στο docere, εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία quae (άρα είναι μερικής άγνοιας), εκφέρεται με υποτακτική (όπως όλες οι πλάγιες ερωτηματικές,

αφού θεωρείται ότι η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της πρότασης) παρατατικού, γιατί εξαρτάται από το *docere*, που έχει θέση ιστορικού χρόνου, γιατί εξαρτάται από το *persuasit* και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν.

Μετατροπή πλαγίου λόγου σε ευθύ λόγο: «*Quae utilia factu sunt?*»

ΘΕΜΑ Β4

α. *Si quid durius ... praedicabat:*

Να αναγνωριστεί το είδος του υποθετικού λόγου και να γραφεί έτσι, ώστε να εκφράζει υπόθεση αντίθετη του πραγματικού για το παρόν καθώς και υπόθεση δυνατή ή πιθανή.

Μονάδες 9

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ο υποθετικός λόγος δηλώνει ανοιχτή υπόθεση στο παρελθόν.

Υπόθεση αντίθετη του πραγματικού για το παρόν: *Si ... videretur ... praedicaret.*

Υπόθεση δυνατή ή πιθανή: *Si videatur ... praedicet*

β. *Quod imperandum militibus esset:*

Να αντικαταστήσετε τον τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας με τον αντίστοιχο τύπο του **debeo + απαρέμφατο** (μετατροπή παθητικής σύνταξης σε ενεργητική).

Μονάδες 6

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

“*Quod Sertorius militibus imperare deberet*”.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τα θέματα καλύπτουν μεγάλο φάσμα γραμματικής και συντακτικού. Απευθύνονται σε καλά προετοιμασμένους μαθητές.